

STANOWISKO RADY ZWIĄZKU GÓRNOŚLĄSKIEGO W SPRAWIE PRZYSZŁEGO USTROJU RZECZYPOSPOLITEJ

listopad 1990 roku.

RZECZPOSPOLITA SILNA SAMODZIELNOŚCIĄ REGIONÓW

Stoimy dziś przed wyborem nie tylko Prezydenta, lecz i nowego kształtu ustrojowego Rzeczypospolitej.

W dotychczasowej kampanii prezydenckiej nie słyhać zapowiedzi zasadniczych przemian ustrojowych. Także Sejmowa Komisja Konstytucyjna, mimo prac trwających od roku, nie odpowiedziała na pytanie o przyszły kształt ustrojowy państwa. Konkretnie posunięcia władz wskazują, natomiast, że utrwała się centralistyczna koncepcja rządu.

Spółeczeństwo nie ma dziś realnego wpływu na podejmowanie decyzji o znaczeniu politycznym i nic nie wskazuje, że będzie miało taki wpływ w najbliższej przyszłości. Powoduje to zubożenie i brak zainteresowania polityką, -postrzeganą, tylko jako gra wąskich elit władzy. Tymczasem bez powszechnego udziału obywateli w rządzeniu nie ma mowy o demokracji.

Zamiast centralnie sterowanego państwa opowiadamy się więc za Rzeczpospolitą Samodzielnych Regionów.

Polska powinna być jednolitym państwem regionów składających się z kilkumilionowych społeczności, regionów odpowiadających naturalnym obszarom skupionym wokół historycznych ośrodków.

Konstytucja powinna zagwarantować samodzielność regionów, dając im konkretne uprawnienia do: uchwalania praw o szczególnym dla regionów znaczeniu; występowania do Parlamentu z projektami ustaw; zdobywania, gromadzenia i wydatkowania wypracowanych środków pieniężnych; wpływu na politykę finansową kraju; udziału w zawieraniu układów i umów międzynarodowych bezpośrednio ich dotyczących oraz czerpania z nich korzyści.

Regiony powinny korzystać z tych uprawnień samodzielnie, w zakresie:

- prowadzenia działalności gospodarczej,
- ochrony środowiska,
- gospodarki przestrzennej i kształtowania krajobrazu,
- ochrony i rozwoju tożsamości kulturowej,
- realizowania ambicji cywilizacyjnych,
- zabezpieczenia socjalnego.

Umożliwi to regionom prowadzenie samodzielnej polityki gospodarczej, społecznej i kulturalnej uwzględniającej ich potrzeby, odrębności i historyczne doświadczenia.

Taka konstytucyjna decentralizacja istotnej części władzy zaowocuje świadomością gospodarza -współrządzącego i współodpowiedzialnego.

Przyniesie to również konkretne korzyści w postaci:

- odwrócenia procesu rozbijania terytorialnej i społecznej tożsamości regionów,
- umocnienia więzi lokalnych,
- rodzenia się regionalnych elit,
- pobudzenia społecznych aktywności i indywidualnej inicjatywy,
- złagodzenia społecznych, pokoleniowych i narodowych frustracji (zahamowania emigracji, zmniejszenia napięć narodowościowych szczególnie w zakresie mniejszości narodowych),
- włączenia się społeczeństwa w proces przekształcania Europy.